

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
katedra občanského práva
doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Sabiny Pěkné

„Dědické tituly“

V rámci dědického práva, které tvoří relativně autonomní oblast občanského práva, představuje problematika dědických titulů jedno ze stěžejních témat. To na jedné straně znamená, že jde především o téma značně obecné, bez jehož zvládnutí nelze z dědického práva pochopit v podstatě nic. Z toho vyplývá důvodnost se touto látkou literárně zabývat. Na druhé straně jde o téma, které neposkytuje příliš mnoho prostoru pro odhalování originálních myšlenek. Z toho potom zase vyplývá určité riziko, že jeho literární zpracování nebude než „suchopárným“ popisem toho, co občanský zákoník v dané oblasti předkládá.

Jsem rád, že se autorka s tímto rizikem v míře, jaká je možná, úspěšně vypořádala. Kromě toho se vyvarovala i většině dalších nástrah, které na autory diplomových prací číhají, v důsledku čehož mohu již v úvodu konstatovat, že její práci lze označit za zdařilou.

Velmi rozumné je především celkové rozvržení diplomové práce. První kapitola obsahuje nikoli dlouhý, ale také ani rozvláčný popis historického vývoje dědického práva (se zaměřením na římské právo, na ABGB, na občanský zákoník z roku 1950 a na občanský zákoník z roku 1964). Naprostou většinu obsahu práce pak postihuje druhá kapitola, kde se po obecných otázkách (věnovaných pojmu dědického práva, přehledu dědických titulů a základním zásadám dědického práva) zaměřuje detailní pozornost na dědickou smlouvu, závěť a zákonnou dědickou posloupnost. Konečně v poslední meritorní kapitole se autorka zabývá porovnáním jednotlivých dědických titulů a hlavně nedostatky platné právní úpravy.

Chvála autorky a její práce ovšem přesahuje hranice uvážlivého přístupu a rozumného systematického uspořádání textu. Celkově to lze shrnout tak, že je v práci postiženo v podstatě vše, co v ní postiženo být má, a že je to postiženo ve formě velmi pečlivého zpracování. To je přitom zjevný výsledek nejen svědomitého studia autorky, ale též i jejích, alespoň částečných praktických zkušeností, které měla možnost vedle studia získat. Pokud jde o formu zpracování, lze ji označit za literární projev velmi kultivovaný, který postrádá (až na drobné výjimky a některé překlepy) vážnějších prohřešků. S tím se pak v neposlední řadě druží též chvála pramenů, o něž se práce opírá a jejichž rozsah i znalost lze označit jistě jako nadprůměrné.

Je-li mým úkolem prezentovat kromě chvály též kritiku, není toho mnoho ani na obecné úrovni, ani v jednotlivostech.

Obecně lze snad vytknout, že práce je značně popisná a nezřídka se v ní odkazuje na prameny nevyjadřující nic víc než „legislativní notoriety“. To vše ovšem (kromě toho, že dnes je popisná kdekerá práce, a to nejen diplomová) vyvažuje autorčino úsilí vyjadřovat i vlastní názory, a to jak průběžně v jednotlivých výkladech, tak zejména ve třetí kapitole, která přináší užitečné úvahy *de lege ferenda*, zejména pokud jde o problematičnost dědické smlouvy. Jestliže se pak autorka pouští do zásad dědického práva, dovedu si představit jak jejich širší katalog, popřípadě někdy i jejich jiné pojmenování, tak i alespoň stručný poukaz na to, co je obecně jejich opakem.

Pokud jde o jednotlivosti, zasluhují heslovitou zmínku následující. Patrně nedorozumění vedlo k převzetí tvrzení (uvedeného na str. 10), že pozůstalost náleží zůstaviteli i po jeho smrti, a to do doby, než vlastnické právo nabude dědic rozhodnutím soudu (kromě elementárního poznatku o podstatě právní osobnosti viz zejm. vznik dědického práva podle § 1479 OZ a potvrzení nabytí dědictví podle § 1670 OZ). V rámci obecného přehledu dědických titulů (na str. 16) chybí poukaz na případy, kdy se dědicem stane odkazovník (podle § 1633 odst. 1 *in fine* OZ); existenci této výjimky si však autorka zřejmě uvědomuje (na str. 65). Sám § 581 OZ absolutní neplatnost (alespoň podle většinového názoru) nezakládá (jak by bylo možné dovozovat ze str. 30), s čímž souvisí i přebírání nepřesného názoru o neplatnosti jednání (na str. 33). Nepřesné jsou též formulace převzaté (na str. 34) o tom, že musí být holografní závěť „stručná“ a že někdy není „patrné, co komu chtěl zůstavitel vlastně odkázat a jak velké mají být jednotlivé podíly“.

K diskusi navrhuji otázky, zda je notář skutečně vždy nezávislou a nestrannou osobou (str. 41), co se stane, když některý ze svědků za okolností podle § 1542 OZ před výslechem svědků zemře (str. 46) a zda nepraktická není spíše pátá než šestá dědická třída (str. 63 – 64).

Nejen rozsah, ale i obsah mých právě formulovaných připomínek jasně svědčí o jejich významu a samozřejmě nic nemění na tom, že jde o práci, která přesvědčivě ukazuje jak to, že si její autorka osvojila rozsáhlé poznatky o zpracovávané materii, tak i to, že získala schopnost tyto poznatky velmi vyzrálým způsobem prezentovat. Předložila tedy práci, kterou lze označit jako nadstandardní a která bezpochyby splňuje požadavky, jež lze na ni jako na diplomovou práci klást. Proto jednoznačně doporučuji, aby práce byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 14. dubna 2023

doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.